

493470

ELŐRE

FÉLHAVI FOLYÓIRAT

BCU Cluj Library Cluj

FELELŐS · SZERKESZTŐ
GELEY · ANTAL

SZERKESZTŐ
BR · KEMÉNY · JÁNOS

1922 MÁRCIUS 1.

IV. SZÁM

ÁRA 4 LEI

Üdv néked, élet ifjusága.

Az „Előre“ fiatal, de tudatos harcosainak.

Az élet fejlődése a friss vér pezsdülésében rejlik, az őszi nyugalom a tavaszi vetéstől függ, minden örömet a fiatalság évei adnak. Az ifjonti évek sok derűje, ambíciója, munkakedve és energiája vetül bele öreg éveinkbe és az viszi tovább küzdelmünket a végcél, az örök emberi célok felé.

Minden bizalmam a fiatalokban van, a friss vérben. Tőlük várom az irodalom új nekilendülését, jövő gazdasági életünk erejét, az erőt, amely eddig, százakon át éltetett és életünk fenntartója lesz százakon át még.

Irodalom. Ma talán ez van legközelebb a szívünkhöz, nekünk, ciszakítottaknak, akiket a Sors változásai keményizmuakká tettek, mert kell, hogy bizzunk magunkban és önhitünk legyen. Az irodalom a fajéltetünk, az irodalom tette becsültté a magyar kultúra fejlett nivóját a külföld előtt és az évszázakon át törzsgyökeres magyar irodalom volt életünk tüze minden szomorú időkben. Balassa, Bessenyei, Berzsenyi, Csokonai, Petőfi. És az irodalom lesz a Nap, amely arany sugarakkal övezi bánatmezőinket.

Az ifjuság erejéből, hevüléséből, lendüléséből fakadt és fejlődött irodalom. És ezért sok a bizalmam az erdélyi magyar irodalom törtető, friss-izmu legényeiben, akiktől friss szellemet, a friss szellem elismerését várom, bizton, mert abból a televény földből sarjadtak ezek az új-emberek, ahonnan Bólyai s Dávid Ferenc hirdette az emberi szabad szellemet.

S. Nagy László.

Ima a természethez

Szeretnélek átölelni egy hosszú,
 Forró ölelésben: Természet
 És szívni ajkadról az életet,
 Az életet, mely édes — rügyszagu,
 Szeretnélek átölelni és mondani:
 Édes, pezsgő a méz, mit ajkadról szivok
 És átjárják a lelkem édes illatok
 — S mi iszonyu: nem látnám azt is hullani.
 Természet! Szeretném belőled átölelni a szépet
 S széjjelszórni azt, mi árnyat vet reád,
 Szeretném felszívni egy forró csókban:
 Vágyakban égő, forrón pezsgő szád.
 Szeretlek, imádlak természet!...

BR. KEMÉNY JÁNOS

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A hegyek izentek

*Jzentek nékem a kék hegyek,
 Jzentek nékem, hogy menjek vissza értük.
 S lelkemnek ködös, fakult tükörén
 Álomrakelve ébredt fel a képük.*

*Jzentek nékem a kék hegyek,
 A vén Marosnak remegett a medre.
 Talán elmúlt szent nyarakra gondolt
 S a fecskéket hívta vissza: keletre.
 Talán le akarta rázni magáról
 A fagyasztó, sulyos jégtakarót.
 Talán vissza akarta hívni
 A multat, mi elmúlt s ami volt.*

*Jzentek nékem a kék hegyek,
 A mező, meg az erdő is izent...*

*...Valami dal kezdett remegni:
 Régi, elfakult — idebennt.*

br. Kemény János.

Bús emlékezés a XX-ik századból.

Irta: Sepsi Sándor.

Én nem tudom: miért? mi okozta? de nehéz sorsok zokogásától sötéltett akkor a szoba, amikor mi négyen, érettségi után, búcsuzni összeültünk. Gábor Tóni volt az első, aki eljött. Percpreontos, pillanatraszabott, pedáns lélek volt, messziről kinézett belőle a mérnök, a számember, ami lenni akart. Keveset szólhattunk és már jött a harmadik is, András Pista. Ő sem tudta, mi épen nem sejtettük, mi lobog mindig ki a szeméből. Valami nagy, örök-akarás, valami szikláranőtt, szent merészség, versre, új versre, égostromló versre beigazított költői álom. És nem volt költő. Soha még csak egy verset sem írt. De a lelke tele volt Adyval, Baudelairevel, Verlainnel. Most is, amíg a negyedikre vártunk, fel-felcsillanó, ihletes szavakkal élvezte ki magából egyik-másik versét a halhatatlanoknak.

— Igen fiuk — mondta — ezeknél szebb még nem csiklandozta emberek fülét, mióta földi cipőbbe bujt az Apolló lelke. Nézzétek csak, mintha szivárvánnyá nőne minden sor a létben, a levegőben, amint kirobbantom magamból valamelyik verset.

Igy szólt és szavalt utána. És mi nem néztünk a levegőbe, hogy szivárványt keressünk ott, hanem az arcát bámultuk, amelyen másvilágok átszillanó fénye villant. Még szavalt, amikor megérkezett a negyedik kolléga is, Bence Jóska. A Hargitta népének emlegetésre született, csodanövésnek indult, cifrakötésű fia volt. Ugy zendült ki belőle az erő, a jókedv: az élet, mint valami virágbafakadó, újreményre nyíló, hozsánnás tavasz. Ahol megjelent, nótára gyujtotta a lelkeket és nyomában felzugott a tréfaszóból sodorintott, mókaiia: jókedv.

Most, a bucsuzásra hangolt, ünnepi percek kedvéért ő is csendes volt és furcsán, különösen komoly. De a negyedórát egymás sarkát taposták, amint dühös kedvvel előrerohantak és mi feledve búcsut, könnyet, utolsó találkozást — parázs vitába kezdtünk.

Természetesen a korról, az életről, magunkról esett a szó, három dologról, melyet a lehető legkevésbé ismertünk mi, tizennyolc éves fiatalok. András Pista kezdte, a modern. Azt mondta, hogy a magyar nagyok fekete pápaszemet raktak az orrukra, amely letompítja, elveszi a ragyogást, a színt, a szépet. És ráadásul még vattát erőltettek a fülükbe, hogy meg ne hallják előreszaladó, zengő, új papok énekeit. Így vonítják keserves, holdrángatós szájjal a maguk elkoptatott, régi danáját, amíg az előretörő nyugati karaván egyre tovább halad. Bence Jóska egyre jobban vörösödő halántékkal hallgatta a merész szavakat és lelkében régi dicsőségek fénye szent lángot vetett. Végre kitört.

— Ugyan hagyj már a te modernjeidet. Utálom még a hírüket is. Előáll egy senki, egy kis riporter, beleöli magát abszintes éjszakák mámorába, agyonissza a testét s amikor már roncs a gerince és ott vigyorog a háta mögött a delirium tremens, akkor vad egekre sírja látó két szemét. Kibömböli magából a bűnt, a szégyent, a rothadást, ami beléje szorult és kérezkedik befelé Dévény kapuján az új időknék új dalaival. Amikor meg bezárulnak előtte a szívek, mikor undorodva fordulnak el régi, jó nagyasszonyok fehérlelkű unokái,

akkor felhördül keservesen: én nem vagyok magyar? Hát nem! Nem vagy magyar. A te agyongyötört, kínokbafacsart életed nem ami életünk. A te roncsolt gerinced mellett keményen áll a mi ősi, szittyá derekunk és a te otthon-mocskolásoddal szemben lobog bennünk erős, fenséges érzéssel a hazaszeretet...

Könnyes lángban úszott a szeme és tüzelt még a lelke is, amint nagy meggyőződéssel e szavakat mondta.

Szavai nyomán tizennyolc éves fiatalok hevülő lelke lobbant és mi erős, kemény szócsatának ütközetébe rohantunk.

Vad szavak röpködtek, fanatikus lelkek égtek, úgy vitattuk a népünk javát, a népünk igazát, a mi népünkét, melyet úgy szerettünk, hogy miatta majd megettük — egymást.

Amikor már csúcsra hágott a szenvedély, közbeavatkozott Gábor Tóni, a számember.

— Fiuk — mondta — hiszen mi búcsuzni jöttünk ide... Mi nekünk most nem szabad veszekedni... Hiszen mi talán most vagyunk együtt utólszor.

Ezekre a szavakra nagyot néztünk, ezekre a szavakra könybeborultak a lelkeink és valami mély megértéssel, szent egymásraborulásban egymásra ismertünk, mi, akik az előbb majd megöltük egymást.

Andrási Pista és Bence Jóska komoly, szerető szavakat mondtak egymásnak.

Pista szólt:

— Ügyelnünk kell, hogy az élet utain meg ne feledkezzünk magunkról és egymásról.

Jóska mondta:

— És hogy egymásra ne támadjunk, ugyanis megszurkálnak majd a többi emberek.

Bennem könnyekbe borult a szív, amint a szerető lelkü, de hirtelenszavu, ifju magyarokat láttam. Milyen örömmel segítenék én az ő életükben élni, hogy vigyáznám repülő álmaikat, hogy kötözzetném sebeiket, melyeket az élet út rajtuk! Ó, milyen szívvel állanék oldalukon, ha én is olyan keservesen, olyan erőtlenül bús, meselovag-magyar nem lennék, aki maga is mindig csak szeret, hevül és álmodik...

Istenem! legerősebb védőszárnyaid palástja alá takard ezeket a harcnak induló, drága lelkeket! Vigyázz rájuk, hogy kő ne nőjje utaikat, tövis ne sebezze lábaikat, bojtorján-emberek kénye-kedve, bűja ne tapossa meg szüzi lelküket!

Még pár elsirató, sóhajos beszéd, emlékezett, bús-derüs napok verőfénye az arcukon és mi, annyi év összetartó, fiatal harcosai elváltunk egymástól. Sokfelé széledtünk, ki erre, ki arra, ki-ki ahol jövőjének babonás csillagát előragyogni látta.

Azóta hányszor gondoltam én ezekre a percekre, ezekre a szavakra és ezekre az érzelmekre. Ha az akkori szent lelkesedés gyümölcsöt termett volna!...

Fiuk! Ó, ha ti ott messze, szerte a világban meghallanátok az én szavaimat... Ha felgyúlna lelketekben az egyetértés lángja, de

nem mulékonyan, pislogva, hanem olyan erővel, hogy azzal új élet-reteremtnének minden magyar embert, — engem is!

Ó, milyen hiába való, tires gondolatok ezek, ugy-e? Én nem is tudom miért jutott most az eszembe ez a régi eset, azokkal a régi fiukkal, ott, a régi kis szobában?...

Miért is vajjon?

Az evezős

*Az izmai keményre feszülnek
A nyílt tengernek nekivágott.
Pár deszkaszázból összerovott
Ladik viszi s a mélybe nyomja
Sebesen a keskeny lapátot.*

*Az árnak bösz, zöldes kolossza
Dühöngve az arcába csapkod —
Ha visszatérne — még látja amottan
Feléje visszahívón kéklenni
A szent hazájabeli partot.*

*A sok kérés fülébe zsong még
Ej, mit! — kemény, nem gyáva, gyenge —
Mennyi ostromba sziklatuskó!
A szél még csak enyelgve játszik,
De már örvény ásít reá kerengve.*

*Előre csak! Hová? — arája tündér;
Szíve hevül tovább is bizva-bizón,
Evezhet éjt-napot ki tudja meddig:
Mesék bűvös honában lesz ő
Uralkodó, boldog Robinzon.*

Mihály László.

Ifjusági irodalom.

Szándékosan választottam ezt a kétértelmű címet. Az irodalomhoz kétféle embernek van köze: az írónak és az olvasónak. Az ifjusági irodalom azt is jelenti, hogy azt ifjak csinálják, azt is, hogy ifjak olvassák. Az első esetben nem mindig szól az irodalom egyuttal az ifjúsághoz is — az ifju óriások legtöbbször kétakkora lábbal lépnek, mint amilyen hosszú a lépésük —, a második esetben nem mindig ifjak az írók. Szóval meg van a különbség a kétféle értelmezés között.

Az írói tehetség elég korán kifejlődik akkorára, hogy azt az ifju magában észrevehesse. S az írói tudat sebes szaladásra ostoroz.

Legelőször a nyomdafestékre éheznek kábult gyönyörtüszéggel. Önmagával szemben megtágnak kritikai keretei annálfogva, hogy azt vetette papírra, amit tudatalatti rendezéssel felszinre lökött s a tudatalatti rendezés ugyanaz, ami kritikai formáit is kialakította. Értethöbben szölvá: mindenki azt értékei az irodalmi műben, amit maga lát értékesnek és azt látja értékesnek, amire lelkének természete képesíti. A magunk munkáit értékesnek tartjuk, mert ugy irtuk meg, ahogy engedte a lelkünk természete (tudatalatti rendezés folytán) és ugy itéljük meg, ahogy ugyanaz a lelkünk természete engedi.

Önmagával szemben elnéző az ifju író: minden írását — többé-kevésbé — jónak tartja. Komolyan hiszi, hogy neki jobb versei vannak, mint amilyenek itt-ott megjelennek. És haragszik, hogy nem engedik érvényesülni az irodalom hivatalosai. És elhatározza, hogy ifjusági lapot alapít.

Vajjon kinek szól ez az irodalom? Annak az olvasóközönségnek, aki az irodalmat olvasni szokta és aki hozzá van szokva a beérkezett írók értékesebb műveihez? Az egészen kezdő író-gárda nem veheti föl a versenyt *azokkal* az írókkal. Az ifjuságnak pedig nem olyan irodalomra van étvágya, — most tekintsünk el azoktól a kevesektől, akik Jókai és Verne helyett Wilde-ot és Anatol France-ot olvassák és hiszik, hogy vérükké is tudják dolgozni — most tekintsük az ifjuság egészét, az *olvasó* ifjuság átlagát. Az ifjuságnak hozzá közelálló forrásokból ömölnek patak, belőle jöhessenek a szavak és lehessenek az övéi a gondolatok. Pedagógiai érzékkel, tapasztaltsággal kell kitapogatni azokat a pontokat, amelyek az ifjuság lelkébe vezetnek — és erre mindenki képes, csak az ifju ember nem. Az *ilyen* irodalmat az ifjak csinálják, de nem az ifjaknak.

Hanem magukat akarják kitárni: ime, mit tudunk. Oda akarnak sorakozni, ahol a többi író áll és ott akarnak lenni valami: ime, bennünk is erők feszülnek. Bennünk is gyűlnek a szavak s szövődnek szófonalakból mese-szönyegeg. Ezt akarja az ifju-irodalom. És ő nem látja, csak mások láthatják, hogy nem ezt mutatják a közönség elé. Nem azt, hogy mit tudnak, inkább azt, hogy mit akarnak, mennyit, mennyire, hogyan akarnak és miért lelkesülnek.

Nagyon őszinte a számadásom. Annyira őszinte, hogy nem is az öregek fogják reám vetni az első követ, hanem maguk az ifjak. Arra a hegymagasságra akarok feljutni, amely minden hegyek fölé nőtt; ítélkezni akarok magunkkal szemben és még akkor is nyitott szemmel, amikor befelé nézek.

De most megvédem az igazságukat.

Ifju embernek azt tanácsolják: dolgozzék az íróasztala fiókja számára. Értsük meg: ezt azok tanácsolják, akik minden gondolatukat ólombetűkké rendezhetik. De az elhallgatott szavak megölik az embert, szétfeszítik, megnyomorítják. Mi lesz azzal a papirhalommal, ami a bezárt fiók sötétjében nő, amelyről ki sem látja, hogy nő, az se, aki termi, az se, akinek termik? Azért nő a papirgula, hogy gyertyaláng legyen, vagy villanás, vagy fénycsík az egen, vagy pislogó lámpa: valami, amit látnak. És nem tud nőni, ha nem fordulnak feléje a szemek; nem mondják: jól van; nem zúgnak: szép; nem

érzik: igaz. Ha csak egyszer, ha csak rövidke percre is, de tudni akarja, hogy látják.

Önbizalmat ad az ifju-irodalom az ifjunak. S a tehetségnek kell az önmagában való hit, mert ez emeli őt magasra.

Megvédem azt az ifju-irodalmat, amely senkinek sem kell, mert kell az annak, aki írja. Adják ezt az irodalmat valakik, nagygyá nem nőtt, félig kész emberkék, de úgy, hogy maguk többet kapnak érte. Ők csak a megfaragott szavakat adják, de ezzel szemben máglya-nagy önbizalom jár. Megvédem ezt az irodalmat, pedig nem nevel olvasógárdát, mert torz arccal olvassák. De nevel írógárdát. Minden író elolvassa a saját cikkét.

Meghalnak a lapok, de újra születnek. Ez az ők örökéletük. Az életük a feltámadással kezdődik. Nem a sötétségből nyílnak a hajnalba: a megszakított nappalt folytatják. De a nap még februári nap.

Csipős, hideg szelek. Majd napmeleg, késői fagyok. Így készül a jövő évek irodalma.

Baldzs Ferenc.

Napkeltekor

(Rajz a Székelyföldről)

Orcáit barnára csókolta a nap
S régi napimádó konok pogány volta,
Mint számüzött s sajnált muló gondolat,
Vissza, visszarezdül...

Ekéje látszik a homályon keresztül.
Félkeze rajta s mélézik lehajló
Csendes dombja hátán,
Rezgő virradatkor, mint egy napra váró
Pogány ősi bálvány.

Kelet felé néz, hol a tűz lovagja
Rögtön a lángoló dombtetőre hág,
Ősz feje merevszik a harmatos égre...
S a friss fénybe mártja borzas homlokát.

Rezdül a lelke mély titok szavakra,
Mit ajakra szedni bús gyámoltalan:
Istenség! Tűzfejed lángszeme sarkának
Első sugára az én számomra van.

Istenség! Mosolyod első libbenése
Nekem cibálja őszülő hajam...

Nekem nevelted termőnek a földet...
Istenség! Ennekem adtad önmagam.

Imígyen szeressem kalásztadó földem,
Imígyen szántsam, vessem szüntelen,
Imígyen nézzem reggel fényes orcád
S imígyen emeljem tiszta ősz fejem.

Mert enyém e föld itt, verőfény világod,
Enyém a sóhaja és enyém a vágya,
Mert csak én értem és enyém a jog is,
Éles ekével meritni alája.

Igy van ez, Istenség! Lám érzem újra én
Irigyre váló világ a bajom,
De fénylik az orcád és enyém a reggel,
Uram! az ekémet én el nem hagyom.

S tenger már a reggel, ragyogó, világos
Lelke szép szavával messze tünt a szél,
A méla domb hátán, megmozdul a bálvány:
„Hajrá, Csálé-Bimbó! Végezzünk tán délre,
Ha jó időre jár s ha Isten segít.”

Kacsó Sándor.

Párhuzam

Eötvös Károly és Szabó Dezső között.

Jancsó Béla „Két látás“-ára reflexiókul.

Szabó Dezső hangja riadó kürt; biztató erő, megtisztult élet-akarat: nagy ígéret a magyar jövő felé . . .

S az Eötvös Károlyok képzelt idealizmusa a múlté — végzi Jancsó Béla válaszcikkét. — Sápadság és idealizmus verjünk ki hát az utcára s kacagjunk egymás szemébe. Pizkolódjunk s csak ferde szemmel lássunk mindent, nézzünk a tükörbe s ha felháborodunk a pizkon: vágjunk rá egy Wilde aforizmát, oh ez csak Caliban dühe és rendben lesz minden.

Eötvös Károly egy küzdelmes kor legigazibb harcosa. Jogász, politikus és magyar író. Álljunk itt meg egy szóra, magyar író. Mert mit jelent magyar írónak lenni?

Jancsó Szabó Dezsőt tekinti annak, mert beleharsogja a világba, hogy a magyar elfajult, hogy komisz, hogy a papjai elzülленnek, a lányai elbuknak, nem életképes, hogy ő előre megjósolta a háboru vesztét és így tovább . . .

Egyszóval: lerántja ezt a nemzetet a sárba. Mert hát ki vallja magáénak a Szabó Dezső magyarját? Ki az az ember, aki előáll s a maga lelkipásztorát ismeri fel a Szabó Dezsőében? Ki látott már olyan temetést, amelyet Szabó ír le?

„Elsodort falu“-ja irányregény. Nemesíteni, jobbítani akar. De vajjon mi által lehet javítani? Itt az ütköző pont Szabó és Eötvös között. Ha a szemedbe kiáltják, hogy rongy vagy, hogy kivetendő, utcarongya lettél, feltámad benned egy bizonyos dacféle, hogy odavágd: „Ha az is vagyok, de magam vagyok!“ Más a Zolák, Dosztojevszkijek s más a Szabó Dezsők művészete.

A Zolák és Dosztojevszkijek nagy társadalmi regényekkel az *életet* akarják megjavítani. Dosztojevszki munkáin borongós hangulat ül, Zola a világ erkölcstelenségét jajgatja példái által . . . s Szabó a leterített oroszlánnak utólagosan megjósolja a bukást.

„Eötvös Károly a nagy vérvesztések után viszonylagos nyugalomba kábult magyar szívérványos világnézete“ — állítja Jancsó.

Szabó Dezső pedig holló, mely hullák felett károg haláldalt s a károgása megborzaszt, sőt undorral is tölt el. Elveszett egy nagy világhüzelem: a sors akarta úgy. Tenyéryni lett Magyarország: a balsors fordulása. Az új elhelyezkedésekben még nem nyugodott meg egy szétzúzott nemzet és akkor előáll egy késői Cassandra, mondván: „Én megjósoltam.“

Nem vagyok ellensége a realizmusnak s vallom, hogy az irodalomnak nemcsak gyönyörködtetni, hanem tanítani is kell. De meg kell válogatni a tanítás eszközeit. Realizálni lehet, de tulzásba vinni a realizálást nem lehet. Ha irányregényt ír valaki, számolnia kell azzal, hogy a regény jelölje is az utat, amin haladni kell félreismertellenül. Miért nem támadtak a háboru közben „Elsodort faluk.“?

Vagy mért nem állapította meg 1917-ben Szabó, hogy a magyar faj a zsidóság mellett nem életképes?

Nincs gyűlöletesebb, mint a kései próféta, szíven szur a prófétálása s mintha a káröröm beszélne arcáról. Szabó Dezső ilyen szomorú utó-Cassandrája a magyar bukásnak.

Szerénytelennek tartom Szabót, mert lehet — amint Jancsó írja — a szerénytelenség nagyok öntudata, de nála csak a kicsiny ember sértő és pöffeszkedő gögje.

A rendszertelen stílus egyáltalában nem fejlettebb formája a művészi kifejezésnek. Nem is lehet. Mert a stílus csak eszköz, amellyel a mondanivalót kell megvilágítanunk, arra kell tehát igyekezni, hogy ez minél tisztább és érthetőbb legyen.

Legyünk tisztában azzal, hogy Eötvösöt a modern magyar népróza megalapítójának tekintik tömör és szabatosan magyar, de mégis sokat kifejező, ütkető stílusáért.

És lássuk, hogy mi az a sápadt idealizmus, amit Jancsó Béla a multnak dobott.

Ez a *sápadt idealista tró* leírja a Balatont gyönyörködő lélekkel, alakjaival, hagyományaival, egész valójával s felsír szomorú szemrehányással: „Magyarok, itthon maradjatok.”

Eötvös a szívárványt és délibábot látó „Nagy Per“ ében realizál, szomorúan realizál és igazat ad. Ostorozza a Szabó Dezsőket, a szűk látókörű korlátoltakat, akik a zsidóban maguknál kiválóbbat látnak és ezért vérükben, saját nemzetiségükben keresik a hibát.

Eötvös, akit kevesen ismernek, „Magyar alakok“, „Nagyokról és kicsinyekről“-jeiben tud beszélni jóról és rosszról, idealizál, még talán szebben írja le a mult magyarjait, mint amilyenek, hogy a nagyság látása ne reményekre — mint Jancsó tartja — hanem jövő munkára és kitartásra bírják a magyarságot.

Ő megírta a maga „Bakony“-át, amelyhez hasonló magyar jellemrajzok még nem hagyták el magyar író tollját. Jobban ostorozta az elpuhultakat, mint Szabó elszabadult káromlásai, mert megszégyenítette a nemes és dicső bemutatása által.

Itt állnak ismét párhuzamban: Eötvös, az agg honfi, aki előre látja, hogy meg kell menteni a magyarságot s akinek szemében kikristályozódtak az eszményi képek, aki papírra vetette: Ilyen legyél... És amikor olvastam, lelkem büszkeséggel és sajnó szegyenérzéssel telt meg egyszerre s azt gondoltam: Ilyen kell, hogy legyek s akarok lenni. Az élet küzdelmei ilyené kell, hogy tegyenek...

... Olvastam az „Elsodort falut.“ És magam elé képzeltem egy idegent, aki olvassa, hogy ez irányregény. Aki bizalommal olvassa, hogy a magyar falu lezüllöt, hogy itt a papok sikkasztanak, a halottakat kiemelik a koporsóból és borzalommal fordul el ettől a falutól: megutáltatta vele ez a könyv... s azután megteltem keserőséggel és siralmas, késői vátesznak tartottam Szabót, aki valótlánul realizál s akinél Eötvös Károly nagyon sokkal nagyobb...

Végh József.

Köd-hajók a tengeren

Szélkorbácsolta vad, bolond habok,
 Álomhajó száll a vizek felett.
 Hahó... Hahó!... ki hallja a szavam?!...
 Bolond vihar dúl, örvények, szelek.

Gyászpompás kelyhét nyitja a tenger,
 Kicsiny hajócskák kerengnek, szállnak:
 Mit akartok ti, a halál-habokon,
 Vak evezősei a vágnak?...

Messzi a part; itt nincs reménység.
 Hahó, hahó... nem jönnétek velem?...
 Álomhajóm száll a vizek felett,
 S ti elvesztek az Élet-tengeren.

Értem üzentek a vizeken áttal,
 S a habra gyenge szirmot hintenek
 A messzi partok... De mit akartok
 Ti, vak hajósok, hittelenek?...

Könnyű vitorlát nem tűr a tenger
 Szent viharok e végezésén;
 Erős kézzel kell átfeszülni
 Örvényhegyek meretlen résén!

...Álomhajó száll a vizek felett
 S maradnak a vitorla-hősök:
 — Mért nem látjátok, merre int a part,
 Ti köd-hajók, vak evezősök?...

SZ. JAKAB GÉZA.

VILÁGOSSÁGOT!

Világosságot, meleget, többet
 Adj nekünk Isten, mert hullattunk
 Tengernyit hiába',
 Trónra ült a sátán a szívek honába'.
 Mi keletről jöttünk s örök gyűlöletre
 Lőttük el a nyilat s a fényes egekre
 Imádtuk az átkot
 S tiportuk, tiportuk az egész világot.
 Hozzánk még Krisztus is csak a végén
 Akkor is a vérrel, akkor se a könnyel

Hozta a keresztet...
 Utban hullatta el félig a szerelmet.
 Gyorskarduak, bőszek, tort mi sokat
 S véres áldozatra került sok közülünk...
 Sokan porba hultunk
 S szeretni, szeretni sohasem tanultunk.
 Világosságot, meleget, többet
 Küldj nekünk Isten, mert hullattunk
 Tengernyit hiába'.
 Trónon ül a sátán a szívek honába'.

Kacsó Sándor.

GYÖNYÖRÜSÉGES KÍNOK

Talán nem érek odáig ifjan,
 hol vágyaimnak csengő bokra sarjad.
 Testvér, belém a lelked önteni ne
 hisz elbukunk odáig, jaj, hányan.
 Nem vagyok más: kopott régi isten.
 Uj igék értelmét nem tanítom,
 megyek döcögős fahidon
 s nem ráz ki az ut belőlem mitsem.

Testvér! A testem fáj nagyon.
 Űtések kékje virít rajt sűrűn.
 Száz éjszakának kínját itt hagyom.
 Testvér! Leheletem is vásott bűn.
 Itt hagyok félig átélt álmokat,
 őrizd meg te a tépett rongyokat.

BIRÓ GYÖRGY.

Hogyan lettem én hadzsivá.*

„Nincs Isten csak egy, és Mohamed az ő prófétája.“

A kapu belsejében fekszik a falban elhelyezett fekete kő, melyet — a korán szerint — Gábrriel arkangyal hozott le az égből. Ezüst keretbe van befoglalva e kő és csupán kis nyíláson át érintik a hívők ujjakkal, hogy megcsókolják innen a szájhoz emelt ujjakat.

A nagy terjedelmű udvarban csoportosult tömeg fennhangon sok ezer torokból énekl:

„Itt vagyok óh Allah, itt vagyok, tied e föld és itt vagyok én!

A korán refrénje elhalkul végre és az igazhívők nyitott könyv módjára összeteszik kezeiket és a rasimámtól megadott jelre, aki magas székállványon foglal helyet — imát mormolnak, de előbb levetették saruikat, mint azt a korán írja elő a hely szentségéhez méltóan.

Félóráig tartott a magukba szállt igazhívők imája, mire a rasimám (főpap) felemelkedik és harsány hangjával megtöri a csendet és beszédet intéz az igazhívőkhöz, hogy méltassák figyelemre a szent korán előírásait a zarándoklás folyamán és felolvas néhány erre vonatkozó szurát (fejezetet).

Igy telik el az első nap. A szent ihlettől eltelt tömeg egy része az előíráson kívül imába folyt lélekkel terült el a földön, miután szandáljait maguk elé fektették sorjában.

*

A zarándoklás második napján, a mecset felé vivő utjukban isznak a Zem-zem hűs forrásából, mely a hagyomány szerint Hágár és fiának, Ismaelnek lábai nyomán fakadt, akiket Ábrahám elűzött otthonukból és a halálos szomjúságtól elgyötörtén vizér után kutattak a rekkenő sivatagban. Az aranybetűs felirattal ellátott és ráccsal körülvett forrshoz tódulnak a hívők sok ezrei, akiknek számos víz-árus szolgáltatja át a Zem-zem hűsítő kristálytisztá vizét, melyből a zarándokok otthonmaradt hozzátartozóiknak is visznek haza, sőt a tehetősebbek, az előkelőbb moszlimok a forrás vizébe mártják halotti lepletüket, melybe el fogják temetni őket, hogy tetemük végső feloszlásától óvassanak meg és tisztultan jelenhessenek meg Allah színe előtt.

A forrás vizétől megtisztultan, a Kaaba felé fordulhatnak a hívők és megcsókolhatják azt. Hányan teszik kockára életüket és hányat zúz össze az utjában előrehaladó vakbuzgó tömeg a kő ihletése érdekében, mert hajnalhasadta óta sűrű tömeg lepi el a Kaaba felé vezető csarnok folyósóját.

A mint megnyitkák az oldalajtók, a színhely felé hömpölygő tömeg hullámként folyik össze. A keskeny kaput háromszor nyitják ki évente és a befelé örvénylő tömeg vakbuzgóságában nem veszi tekintetbe élete kockázatát, sem a mecset egyházfiainak szitkozódásait, akik bottal akarnának érvényt szerezni figyelmeztetéseiknek. E

* Ezt az érdekes rajzot különösen azért ajánljuk olvasóink figyelmébe, mivel írója benne saját élményeiről számol be. Azon kevés emberek egyike, aki ma is szinte fanatikus rajongással csüng a mohamedán világ szent helyein. Művében is inkább ezt a rajongást értékeltük, nem pedig csekély irodalmi értékét. (Szerk.)

zarándokstréberek fittyethánynak a felszólításoknak és a bentlévő szerencsétlenül végiggázolnak. Már-már áthatolhatatlannak látszik az összeszorult tömeg ércfala, midőn a legfanatikusabbak végigugrándoznak repülő lendületben a fejtetőkön át, hogy a Kaabához férhessenek. Erre kiüt az igazi háborúság, mely ádáz ütközetté fajul immár, melyet az őrjöngő vakbuzgók vivnak meg egymás között.

*

Igy telik el a hét nap, ima, szentbeszédnek hallgatása, látogatás, a ceremóniák pontosan betartott részleteinek szemmeltartásával.

A zarándokok utrakelnek a Mina völgye felé a nyolcadik napon, mely egy kilométernyire terül el a várostól.

Kezetét veszi a Kurban-bejram szertartása. E völgyben töltik el az egész éjszakát, hogy másnap az Arafat hegy felé vegyék útjukat, hol Mohamed látomásai középeite jelent meg előtte Allah. E hely felől tartja a Korán, hogy Ádám és Éva a paradicsomból történt kiűzetésük után újra találkoztak. Magas, fehér obeliszk jelzi a helyet, hol megtörtént az újratalálkozás és Ibrahimnak szentelt mecset fogadja a zarándoklókat.

Felütik a sátorlábort és a selyemmel himzett szegélyű büszke sátor mellett hazódik meg a vászon, vagy teveszorból szőtt sátor. Egy pillanat alatt nőtt ki a földből a sátorváros. Az igazhivők csendes imát mormolva töltik el az éjszakát, a kevésbé igazhivők mélyen alszanak sátraikban. Pityermalakor két ágyulövés és a műezzin imája szólítja fel a mohamedán világot a hajnali imára. Délután 3 órakor az abdeszt (nagy mosakodás) után Mekka imámjai a mindenható Allahhoz fohászknak, melyre az egész tömeg egy emberként felel:

Labeika, Alahún, labeika! (Tied vagyunk Allah, tied!)

Ezután a jelenlévők jogosultak a Hadzsi név felvételére.

Ágyudörgés és zene hangja mellett hagyjuk el az Arafat hegyét és visszafelé jövet két hat méter terjedelmű oszlop között kell elhaladnia a férfiaknak, asszonyoknak, gyermekeknek. A mint az ösvérek, poggyászokkal megrakott tevék végigtörök magukat az oszlopok között, elképzelhető, mily bukfenceket hánynak az igazhivők.

Ezek után marad még hátra a hádzs(zarándoklás)nak utolsó betetőzése. Két sor házból álló kis falu hepehupás útján visz utunk keresztül és ennek közepén három ördög-bálvány mereszti ránk szemeit.

Minden zarándok előveszi a magával hozott köveit, számszerint hetet és oldalt dobja. Így alakultak ki a kezek által századokon át emelt óriási kavicshegyek.

Végre a magunkkal hozott kecskéket feláldozzuk a Dzsebel lebar hegyén, nem messze Mina völgyétől. Ez tulajdonképen Ábrahám áldozatát jelenti, aki Mohamed szerint e helyen áldozta fel Ismaelt és nem Izsákot, mint a biblia állítja.

A Kurban-bejram áldozati ünnep megülvése után a megmaradt kecskehussal utrakelünk és jókat falatozva belöle, a csontokat egymáshoz dobájjuk, mint az ősmagyarok, a szentgalleni kolostorban rendezett lakmározásuk közepette tették azt.

Mekkába való visszatérésünk után, mindenki hazafelé veszi útját.

Marossy Kálmán.

A Krisztustkereső leány

Irta: Szent-Iványi Sándor.

Nehéz köd feküdt meg a tájat. A terjengő, szürkellő ködgomolyból, ebből az átokraszületett, szidalmazott októberi neadjistenéből a természetnek, zilálthaju körisek nyújtózkodtak és hegyesfejú jegenyék ágaskodtak lábujjhegyre állva kifelé. A mihályfalvi kaptató meredek háttal iramodott a hegynek, uri mókakéni a könnyükocsiknak, de hielészavu, istrángszakasztó lóhajsztát mérve a terhes szekerekre. Fent a dombon lófújtatós, homloktörtülgetős pihentető terecske várakozott, kopasz homlokként bukva ki a ködtengerből. Az egyik oldalon régi patronuskéz ültette, azóta se ápolt, rozzant krisztuskereszt, mely a hosszú állodogálásban zsibadtta unta magát s féloldalra rokkanva tartotta magán a pléh-üdvözítőt. Tufelől, nagy lebu-kással hóhahózó, kerékkötő lejtő ereszkedett a falunak.

A szekeres, aki torokrontó kurjantgatásokkal idáig biztatta fel apró lovacskáit, sűrű méreggel emlegette a Krisztusát ennek a hegynek, mely holtrafárasztja az ő állatait. Közben-közben kijutott az áldásból a vármegyének, amiért pénzt adott az ilyen utra és a mérnöknek, aki errefelé tervezte az utat, de a legtöbb mégis csak a féloldalrabágyadt, megnyomorodott Krisztus-szobor pléh-vállaira nehezedett.

— Miért bántja, öreg? — próbálkoztam meg a nyakas székelly krisztuskáromló agyával.

Az öreg csavarintott egyet a nyakán, visszanézett rám, feltolta a kalapját a feje bukjára, hogy aztán nagy mérgesen ismét a homlokába rántsa és csak azután felelt.

— Hátsze tudom én, hogy miér! — morcolódott a konyé — hogy az Isten akárhová tegye még azt is, aki ide állíttatta.

— Ki az? Ki állíttatta ide?

— Hát az a mihályfalvi bulánda, aki minden este itt üvöltözött a bennerekedt bolondgombától, amíg csak megsimította a gutta...

Most már lábujjhegyre csipeszkedett bennem a kíváncsiság és mohó vággyai unszoltam az öreget: mondja el a dolgot.

Az rántott egyet a vállán, a lovaira nézett, azok gőzölögtek a fáradságtól, volt idő még várni. Aztán meg szekeres volt, örökké beszédre állt a szája, így hát kurta, szakgatott szavakkal beszélni kezdett. Én mohón ittam a szavait és amint a pipája mellől hátrahátravetett egy-egy mondatot, én írások meséjéből hímet szőttem rájuk. Így született meg bennem a történet ott a mihályfalvi tetőn, az orrhegyiglátó ködben, a vén szekeres pipás szájából lelkembehullatva.

*

A szentmihályfalvi fonóknak új beszéd tárgya akadt, mikor a kastélyba hazaérkezett a kisasszony, Márta, ki addig a Ferences-nővérektől tanulta a Hiszekegyet, Mária-imákat és a hitet. Mélézőszemű, szőkehajú lány volt, akiben ifjúsága szent tűzzé forralta a nővérek szavait és fehér, Ave-Márián felnőtt, gyöngyvirág lelke életék céljául látta a lemondást. Az apja és az anyja már régóta szőttek nagyralátó álmaikat az ő pacsirtaszavu szemökténye — Mártájuk részére. Ezek a álmok kicsinyek voltak, csak faluhatárához mért,

apró boldogság volt a magvuk, szomszéd birtokos fia, jólvégzett, iparkodó férfi volt az eszközük.

Hanem Márta, amint hazakerült, egy csapásra végét vetette a naiv ábrándoknak és készült annak, aminek nevelték: fejthajtó, szelid, örök-leánynak, Krisztus-mátkájának.

A két öreg elfacsarodott szívvel könnyezte naponként felzilált életét, egész létezésük miértjeit és a még hátralevő hiába-napokat.

A falu szája ugyancsak beleharapott a Márta hírébe és esténként a fonóban, dühös szájjal feketítették a „kisasszony“ lelkét, amiért a közöttük öregedett, idők tizedein át hozzájuk melegedett öreg uraságok reményeit úgy felrugta. Ott beszélték, hogy már nem is elég az otthoni imádkozás, apja-ura pénzével keresztet állított a mihályfalvi domb talajára és esténként odazarándokol imádkozni.

Egyik naplementes, nyári alkonyulaton Márta ismét ott térdelt a kereszt tövében és valami mély lelkerejtekéből fölszakadt áhitattal nézett fel a Megváltó kínbarázdálta arcára.

Az uton, nagy, ziháló erőlködéssel kapaszkodott fel az öreg plébános, majd félérve, homloktörölgetős, szuszogós nyájassággal szólította meg az imábagajdult leányt:

— Mit csinálsz, Márta? Mit csinálsz leányom?

Márta nehezen eszmélve, révedező szemmel nézett tiszteletreméltó háborgatójára s csak a szava szólt, mint valami önkénytelen reflex:

— Imádkozom, szent atyám...

— Imádkozol? De hát miért annyit? Hiszen beteggé teszed magadat?

Most már kissé inkább a jelen világon élt Márta.

— Ő az életét adta miérettünk és mi még imádkozni is sajnáljunk hozzá? — hangzott ajkáról a zárdában tanult, apácás igazság. És ismét felnézett a Megváltóra.

— Ostobaság! — mérgelődött a plébános, kit hizlalós, kisörömi napjai, úgy látszik, holmi mulasztásokra bírtak az ima terén.

— Akkor te nem jól ismered a Megváltót, ő nem kívánja ezt a beteggétevő, betegnekvaló tulhajtást...

— Nem jól ismerem? — a lányka szeme lázasan csillant fel. Hát ön jól ismeri? Ó, mondja, hogyan ismeri ön? Milyen volt ő... milyen volt?...

A plébános lelkében nehéz gyámoltalanságok ijedtek föl erre a kérdésre. Régen volt, amikor még a gyulafehérvári theológián ilyen kérdésekről vitatkoztak. Azóta a mindennapi mise szavai és a kegyes huncut öncsalásokkal mind mostohábbá váló brevárium mondatai csak szavak és mondatok voltak lelkében. Hogyan feleljen most ennek az éhes, őreá tátott léleknek arról, hogy milyen volt a Krisztus?

— Türelem, leánykám — próbálta elodázni a dolgot a tisztelelendő —, lassanként ahogy növekedsz, s ahogy megismered az életet, azt is meg fogod tudni, hogy milyen volt, ki volt Krisztus.

— Türelem; de hogyan legyen türelmes, hiszen minden perc, amely elmulik, egy hasztalanul elkinlódott vágyódás a titok után, amit megfejtteni nem tudok. Tisztelelendő atyám, nézze, én látom, hogy szüleim joggal neheztelnek reám, de ha a lelkem minden gyötrelme kinez, mit tehetek én?!

(Folyt. köv.)

T O L L V O N Á S O K

FARSANG.

Valahonnan az emlékvilágból visszacseng a kacagása, — visszaragyog a mosolya. S a neve muzsikája itt zsong körülöttem. Az első tavaszi virágoknál a maga lelke fehérebb nekem... Tudja-e ezt? Hallja-e ezt? Tudja-e azt, hogy mióta elérhetőségének varázsos lehetősége szertefoszlott — azóta — lélek nélkül bolyongok a világba?... Nem, maga mindezt nem tudja! De azért úgy néha emlékszik reám ugy-e, fehér virágom?... Emlékszik-e vajjon? A Karneválok tarka, szép zenéje belecseng-e néha a fülébe? S jut-e ilyenkor eszébe a poétája szomorú szeme? Hogy kísértém csöndes lemondással mulatós táncát, vidám kacaját! S annak az utolsó napnak legszebbik meséje belesimult-e a Maga szívébe úgy, mint nekem?

Szép kicsi lány, havasi tündér, megvan-e még a jelmeze selymén az illattalan gyopár virág? S a legyezője sarkán a halvány betűvel írott „Igen“ látszik-e még? Lehunyom a szemem és újra látom életemnek azt az egy pillanatát, ami igazán szép. Parányi keze sima bársonyára csókólok a lelkem minden szent tűzét... Emlékszik-e még?

Az ígéréte?... A hitszegésére!

Valahonnan az emlékvilágból vissza cseng a neve s csítítom vele fölzaklatott lelkem nehéz bánatát.

A tavaszi szellő üde virágok parfümjét hozza felém... a nárcis fehér selyme — valahogy most már nem emlékeztet a Maga szívére, lelkére... De nem, nem! Mindent elfelejték, mindent kiűzők az emlékeimből, ami nem fehér. Nem akarok az árulására, a mindennapiságára gondolni... Foltozom a hiszékenységem fátyolát, nehogy átátszék rajta a só.

Nem, nem! ugy-e kicsi havasi tündérem, a maga lelkét sohse szennyezte be a hazugság pora? És ugy-e, hogy az életemnek ez a legszebb, leggyönyörűbb álma, a Magába való hitem nemcsak káprázatos kitalált mese?

Teskey.

Bartók Béla hangversenye.

A nagy zenei géniuszunk, Bartók Bélának hangversenyét hallottuk mult vasárnap. Bartók teremtő, kinek ereje elragad minket a jövő világába, mert az ő zenéje, a jövő zenéje.

A műsor legjobb darabjaiból volt kiválogatva. „Este a székelyeknél“ megkapóan tükrözi vissza a falusi életet. Medvetáncában meg az Allegro barbaróban szabadjára engedi a képzeletét s Burleszkje az ittas ember groteszk lelkiállapotát mutatja be.

Igen jó volt a székely dalokban Farkas Bélának a szerzőt megértő hangja s a zenekari szám is jól sikerült, bár a „Deux Portrait“ első részéből szebb pianokat lehetett volna kihozni.

Engel Pál.

A meseíró meséje.

A meseíró ritkán irt mesét a leány szerelméről. A maga szerelmét százszor is mesékbe teljesítette, a maga fájdalmát ezerszer is szavakba bontotta, a maga kis boldogságait tízezerszer is belemosolyogta kis mesékbe. Csak a leány szerelméről, fájdalomról és boldogságáról hallgatott. Mert nem akarta a leány szerelmét, fájdalmát és boldogságait máshonnan látni, mint a leány szeméből.

A meséi gyakran megkérdezték:

— Miért nem engeded, hogy a te kedvesed szerelme is mesékbe ömöljék át?

Az egyik azt mondta:

— Én a szeméről szeretnék beszélni.

A másik így szólt:

— Én a könnyeit szívnam magamba.

A harmadik:

— Én a szemébe takarnám be magamat.

A negyedik:

— Én a csókja ízét akarnám ajkamra írni.

Igy beszéltek a mesék, amik még nem születtek meg. De a meseíró nem

hallgatott reájuk. Hanem azt mondta az elsőnek:

— Nem engedem a szemét, mert elhomályosodik benned. Nem engedem a fényességét.

A másodiknak azt mondta:

— A könnyei előmőlnének melletted. Te nem kerülhetnél a könnyei sodrába.

A harmadiknak azt felelte:

— A szerelméből nem jutna neked, mert az ő szerelme csak engem tarthat be.

A negyediknek pedig szomoruan válaszolta:

— Nem ismerem a csókjának ízét. Én sem ismerem a csókjának ízét. Még nekem sem adott a csókjából. Nem adhatok neked sem belőle.

És a meseíró nem irt mesét a leány szerelméről, fájdalomról és boldogságairól. Csak a maga szerelmét szövögette mesékbe. Csak a maga fájdalmát sirta mesékbe. Csak a maga boldogságaiból csillogtatott meséket.

Balázs Ferenc.

Voinovich Géza: Mohács.

(Tragédia 5 felv. 1922. Athenaeum)

Nehézlevegőjű, komor dráma, melynek öt felvonásán mint valami előre-vetődő árnyék, fekszik az eljövendő nagy tragikus nemzeti bukás végzete. Amilyen képet nyújt a milieu, olyan végzetszerűek az alakok is benne. A főnemesség hatalmát, jogait feltű a köznemességtől; a külföldi követek mézszavu tétlenségben nézik a romlása felé rohanó országot s a király? — kora-öszhaju Jagelló-sarjadék, szinte gyermek a királynéval együtt, „ellene esküdt a zord idő s az ijuság”, bábkirály, kit az apródok is vállvonással intéznek el titokban. Zápolya kell nekik, az imponáló kincsi erdélyi vajda, a koronaéhes Nagyúr. Polgárháboru lebeg a levegőben s ráadásul jön a török!

A király megébred; felrása a rákosi köznemesség, „Törpét rostáltatok belőlem, azt, azt!” — riad tanácsosaira első, nemes, nagy felébredésében; de már késő. Egy ember nem foghatja össze egyszerre a száz akaratú, száz titkosvágyu országot s ha megpróbálja mégis, — buknia kell. II. Lajos, a későn ébredő, „nem a törökkel, — sorsával csatázik.” S a sorsa el is veszejti; tragikum —, hogy későn eb-

redett, hogy ifju volt, nemes szent hévvel teli s hogy két zord malomkő, a török s a Zápolya-célok közé került. Feláldozza magát, szerelmét, koronáját s belerohan a végzetébe, mely gyászba borít egy egész országot.

Am halála meghozza azt, mit élte nem tudott; egyesíti a szomorú magyar fajt. Verböczy mondja Lajos teste felett:

... Kardunk törött csak, telkünk ép egész,
Közös nagy bánat könnye öntözi,
Egyforma gyászvirág fakad belőle,
Míg a jövőnd jobb kori hoz reánk...

A bánat „szent erő”, összehozza az együvé tartozókat s mit nem tudnak megtermelni a vértelen napok, azt megszülik a véres hajnalok.

„Ránk minden száz év vérkeresztelést hoz,
Az őst földbe friss magot takar,
De minden szív kihajt a hant alól,
A földön is van, van feltámadás”.

(V. felv. utolsó jelenet.)

Voinovich nyelve tiszta csengésű, mely pátoszu nyelv, mely az érzések felsőbb régióiban magától lágyul át a próza komor pergéséből az irambusok muzsikájába.

A tragédia méltó sikert aratott Budapesten; a Magyar Színház januárban mutatta be. Sz. Jakab Géza.

Szerkesztői üzenetek

L. L. Nagyvárad. Inkább verset kérünk; jobb Önnek is, nekünk is.

Sz. E. Alkalmadtán közöljük, de Ön még többre is képes. Várjuk az írásait.

Róland, Chuj. Novellái kissé gyerekesek, mértékünket nem ütik meg, ugyszintén versei sem. Küldjön esetleg másokat.

Ab. Versei még nem elég kiforrottak; a népdalszerűek őszintébbek már. Ha kimerítőbb bírálatot akar, küldje be a címét, szívesen válaszolunk.

J. E. A problémát csak a felületén érinti; igen megkötött még a gondolataiban. Keressen önállóbb témát, mások által kevésbé kidolgozottat; szívesen fogjuk fogadni.

Az „Előre” egyesíteni akarja a fiatal írónemzedéket. Kérjük azokat, akik átmentek az önbírálaton, keressék fel lapunkat írásaikkal. Mindenkinek érdeke, hogy előmozdítsa egy új, élet-erős írónemzedék kifejlődését. Felhívjuk a figyelmet pályázatainkra.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Chuj-Kolozsvár, Călea Victoriei (veit Kossutha
Lajos-utca) 7.

GANZ villamossági rt. üzemvezetősége
Cluj-Kolozsvár, Széky-palota.

Elvállal elektromos
világítási berendezé-
seket. Telefon: 403

A n y a g o k r a k t á r o n

**Egyesült Bank és
Takarékpénztár
Nagyvárad**

Foglalkozik a bank-
üzlet minden ágával

AZ

ELŐRE

szerkesztősége

pályázatot hirdet

aesthetikai tanulmányra
és rövidebb novellára.

Az aesthetikai tanul-
mány díja 100, a
novelláé 60 lei.

A jeligével ellátott bo-
ritékokban küldendő
pályaművek beküldé-
sének határideje

1922 március 15

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. Cluj-Kolozsvár

Mátyás király-tér 32

Fióközpont: Turda.

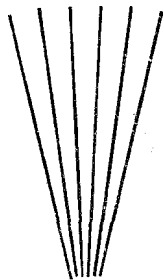
Leggyorsabban eszközöl átutalásokat a
belföld és külföld bármely piacaira a leg-
előnyösebb feltételek mellett idegen pénz-
ek vétele és eladása. Betéteket a leg-
magasabb kamatláb mellett gyümölcsöz-
tet naptól-napig s azokat felmondás nél-
kül bármikor visszafizeti. A betéteket ter-
helő tőkekamatadót a bank sajátjából fizeti

**Alapítva:
1 8 9 4**

**Alapítva:
1 8 9 4**

Ha finom cukorkát akar, kérjen

MELISSÁT

Cluj (Kolozsvár)
Telefon 665-648

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Gróf Teleki Árvéd

fonó-, szövőgyára

Calca Dorobantilor
(Honved-utca) 118.

Fon, sző, ványol, fest felek részére is

HELVETIA

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ

TÁRSASÁG

C L U J

KOLOZSVÁR

Vezérképviselőse-
gek: Arad, Brassó,
Cluj, Oradea-Mare,
Targul-Mures, Timi-
soara, Sibiu, Dej,
Deva és Satu Mare.
Foglalkozik a bizto-
sítás minden ágaza-
tával. Olcsó díjre-
tek. Előnyös, mo-
dern kötvény fe té-
lek. — Ügynökök
előnyös feltételek
mellett felvételnek.

CALEA REG FERDINAND 35
TELEFON 12-57